

Ett sammanhängande system för geografisk miljöinformation

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2009/10:224 *Ett sammanhängande system för geografisk miljöinformation*. I propositionen föreslås en ny ramlag, lagen om geografisk miljöinformation, för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire). Lagen syftar till att etablera en infrastruktur med ett sammanhängande system för tillgång till och utbyte av geografisk information som har elektronisk form och som är användbar för verksamheter och åtgärder som kan påverka människors hälsa eller miljön (geografisk miljöinformation). Det sammanhängande system för geografisk miljöinformation som inrättas i Sverige ska vara en del av motsvarande informationssystem inom EU. Myndigheter, kommuner och vissa enskilda organ som har geografisk miljöinformation ska medverka i systemet genom att elektroniskt göra informationen och tjänster som gör det möjligt att hantera informationen tillgängliga för allmänheten (informationsansvar) samt dela information med andra myndigheter, kommuner och enskilda organ som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter som kan ha betydelse för miljön (samarbete). Propositionen innehåller också förslag till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen samt i lagen om fastighetsregister som gäller dels begränsningar av tillgängliggörandet av geografisk miljöinformation på grund av t.ex. sekretess och immateriella rättigheter, dels behandlingen av vissa personuppgifter i fastighetsregistret.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Propositionen har inte föranlett någon motion.

Utskottet tillstyrker enhälligt propositionens lagförslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	4
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	5
Propositionen	5
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	6

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om geografisk miljöinformation,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
3. lag om ändring i lagen om fastighetsregister (2000:224),
4. lag om ändring i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:224.

Stockholm den 25 november 2010

På civilutskottets vägnar

Maryam Yazdanfar

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maryam Yazdanfar (S), Magdalena Andersson (M), Anti Avsan (M), Carina Ohlsson (S), Maria Abrahamsson (M), Hillevi Larsson (S), Eva Bengtson Skogsberg (M), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Per Lodenius (C), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP), Otto von Arnold (KD), Carina Herrstedt (SD), Marianne Berg (V), Thomas Finnborg (M) och Anna SteeleKarlström (FP).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till riksdagsbeslut i proposition 2009/10:224 *Ett sammanhängande system för geografisk miljöinformation* framgår av *bilaga 1* och dess lagförslag av *bilaga 2*. Förslagen omfattar först och främst en ny ramlag, lagen om geografisk miljöinformation, för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire).

Den nya lagen syftar till att etablera en infrastruktur med ett sammanhängande system för tillgång till och utbyte av geografisk information som har elektronisk form och som är användbar för verksamheter och åtgärder som kan påverka människors hälsa eller miljön (geografisk miljöinformation). Det sammanhängande system för geografisk miljöinformation som inrättas i Sverige ska vara en del av motsvarande informationssystem inom EU. Myndigheter, kommuner och vissa enskilda organ som har geografisk miljöinformation ska medverka i systemet genom att elektroniskt göra informationen och tjänster som gör det möjligt att hantera informationen tillgängliga för allmänheten (informationsansvar) samt dela information med andra myndigheter, kommuner och enskilda organ som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter som kan ha betydelse för miljön (samarbete).

Regeringen ska enligt den nya lagen utse en myndighet som ska ansvara för att det svenska systemet är samordnat och hänger samman med unionens system.

Regeringens lagförslag omfattar också möjligheter att begränsa tillgänglighetsförhållandet av geografisk miljöinformation på grund av t.ex. sekretess och immateriella rättigheter samt behandling av vissa personuppgifter i fastighetsregistret. Ändringar föreslås i dessa avseenden i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) respektive lagen (2000:224) om fastighetsregister.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Propositionen omfattar vidare en ändring i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd som gäller att Miljööverdomstolen ska byta namn till Mark- och miljööverdomstolen den 2 maj 2011.

Regeringens lagförslag har inte mött invändningar i någon motion. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta lagförslagen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:224 Ett sammanhängande system för geografisk miljöinformation:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om geografisk miljöinformation,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
3. lag om ändring i lagen om fastighetsregister (2000:224),
4. lag om ändring i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om geografisk miljöinformation

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Infrastruktur för geografisk miljöinformation

1 § Det ska i Sverige finnas en infrastruktur med ett sammanhängande system för tillgång till och utbyte av geografisk information som har elektronisk form och som är användbar för verksamheter och åtgärder som kan påverka människors hälsa eller miljön (*geografisk miljöinformation*).

2 § Det svenska systemet för geografisk miljöinformation ska vara en del av det motsvarande informationssystem som finns i Europeiska unionen.

Regeringen utser en myndighet som ska ansvara för att det svenska systemet är samordnat och hänger samman med unionens system.

3 § Den geografiska miljöinformationen ska i fråga om platser eller geografiska områden avse

1. koordinatbaserade referenssystem för lägesbestämning,
2. geografiska rutnätssystem,
3. ortnamn och andra geografiska namn,
4. administrativa indelningar,
5. adresser,
6. fastighetsområden,
7. infrastruktur för transport,
8. vattenområden, avrinningsområden och annan hydrografi,
9. skyddade områden,
10. höjd- och djupförhållanden,
11. marktäcket,
12. bilder på jordytan (ortofoto),
13. geologiska förhållanden,
14. statistiska enheter,
15. byggnaders läge,
16. markens sammansättning,
17. mark- och vattenanvändning,
18. förhållandet mellan människors hälsa och miljön,
19. anläggningar och platser för allmännyttiga och offentliga tjänster,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) (EUT L 108, 25.4.2007, s. 1, Celex 32007L0002).

20. anläggningar och platser för miljöövervakning,
21. produktions- och industrianläggningar samt upplagsplatser,
22. anläggningar i jordbruk eller vattenbruk,
23. befolkningsfördelning,
24. förhållanden som motiverar en särskild förvaltning, reglering eller rapportering,
25. översvämningar, jordskred, erosion, laviner, skogsbränder eller andra risker som uppstår genom naturens inverkan,
26. atmosfäriska förhållanden,
27. meteorologiska och hydrologiska förhållanden,
28. fysikaliska förhållanden i hav och annat saltvatten,
29. områden som har relativt homogena ekologiska förhållanden med likartade egenskaper (biogeografiska regioner),
30. livsmiljöer och naturtyper,
31. arters utbredning,
32. energiresurser, eller
33. mineralfyndigheter.

4 § Med *informationshanteringstjänst* avses i denna lag en funktion för att elektroniskt söka, visa eller ladda ned information, att elektroniskt omvandla eller bearbeta informationen eller att elektroniskt koppla ihop olika sådana funktioner med varandra.

Informationsansvar

5 § I den omfattning som följer av föreskrifter i anslutning till denna lag ska myndigheter, kommuner och enskilda organ som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter medverka i det sammanhängande systemet för geografisk miljöinformation genom att hålla sådan information och informationshanteringstjänster tillgängliga för andra som medverkar i eller använder systemet (*informationsansvar*).

I fråga om kommuners informationsansvar får föreskrifter enligt första stycket avse endast uppgifter som kommunerna är skyldiga att samla in eller informera om enligt annan lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av annan lag eller till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

6 § Den som är informationsansvarig enligt 5 § ska ta fram och tillhandahålla upplysningar i elektronisk form som beskriver den geografiska miljöinformationen och de informationshanteringstjänster som hör samman med informationen (*metadata*).

Metadata ska avse informationens och tjänsternas innehåll, uppkomst och aktualitet, hur man kan finna och använda dem samt hur de presenteras och fungerar eller är avsedda att fungera i det sammanhängande informationssystemet.

Metadata ska vara samordnade med informationen och tjänsterna så att det underlättar sökningen och användningen.

Frivillig medverkan

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i det enskilda fallet besluta att någon som inte är informationsansvarig enligt föreskrifter i anslutning till denna lag får medverka i det sammanhängande systemet för geografisk miljöinformation.

Avgifter

8 § Den som är informationsansvarig får ta ut avgifter för att tillhandahålla geografisk miljöinformation och informationshanteringstjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. grunder för uttag av avgifterna, och
2. begränsningar i rätten att ta ut avgifter och andra villkor för tillhandahållandet.

En kommun får ta ut avgifterna enligt de grunder som kommunen själv bestämmer, om inte annat följer av föreskrifter som avses i andra stycket 2.

Föreskrifter om informationsansvaret och om samarbete

9 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. kommuners och enskilda organs informationsansvar enligt 5 § samt hur informationsansvaret ska fördelas mellan dem, och
2. skyldigheter för kommuner och enskilda organ som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter att i fråga om geografisk miljöinformation, informationshanteringstjänster och metadata samarbeta med varandra samt med andra som deltar i systemet för geografisk miljöinformation.

Begränsningar av informationsansvarigas skyldigheter

10 § Bestämmelser om sekretess i det allmännas verksamhet och hos vissa enskilda organ finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bestämmelserna i 11 §, 12 § andra stycket, 13 § och 14 § andra stycket denna lag gäller inte sådana enskilda organ som avses i första stycket.

11 § När ett enskilt organ som avses i 5 § fullgör sitt informationsansvar genom en informationshanteringstjänst som gör det möjligt att elektroniskt söka i metadata om geografisk miljöinformation och informationshanteringstjänster, får allmänhetens tillgång till metadata begränsas endast i den mån som tillgången kan skada internationella förbindelser, allmän säkerhet eller totalförsvaret.

12 § När en myndighet, en kommun eller ett enskilt organ som avses i 5 § fullgör sitt informationsansvar genom en informationshanteringstjänst som gör det möjligt att elektroniskt visa eller ladda ned geografisk miljöinformation eller metadata, att elektroniskt omvandla eller bearbeta informationen eller att elektroniskt koppla ihop olika sådana funktioner med varandra, får allmänhetens tillgång till geografisk miljöinformation och metadata begränsas i den mån som tillgången kan skada immateriella rättigheter.

När ett enskilt organ som avses i 5 § fullgör sitt informationsansvar genom sådana informationshanteringstjänster som anges i första stycket, får allmänhetens tillgång till geografisk miljöinformation och metadata också begränsas i den mån som tillgången

1. kan skada internationella förbindelser, allmän säkerhet eller totalförsvaret,

2. kan medföra skada för en myndighets verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn eller en myndighets möjligheter att förebygga eller beivra brott,

3. avser kommersiell eller industriell information och utlämnandet kan antas medföra att en enskild lider ekonomisk skada,

4. avser personuppgifter och ett utlämnande kan innebära men för den som uppgifterna gäller, om denne inte har gett sitt medgivande till att informationen lämnas ut,

5. kan skada en enskilds personliga intressen, om denne tillhandahållit den begärda informationen utan att vara skyldig att göra detta enligt lag eller förordning, såvida inte denna person gett sitt medgivande till att informationen lämnas ut, eller

6. kan medföra negativa följder för skyddet av den miljö som informationen avser.

13 § Allmänhetens tillgång till geografisk miljöinformation och metadata får inte begränsas

1. med stöd av 11 eller 12 §, om det är uppenbart att uppgiften har sådan betydelse från miljösynpunkt att intresset av allmän kännedom om uppgiften väger tyngre än de intressen som anges i 11 eller 12 §, eller

2. med stöd av 12 § andra stycket 3–6, om uppgiften avser utsläpp i miljön.

14 § När en myndighet, en kommun eller ett enskilt organ enligt föreskrifter i anslutning till denna lag fullgör en skyldighet att samarbeta om geografisk miljöinformation, informationshanteringstjänster eller metadata får fullgörandet begränsas gentemot andra samarbetande myndigheter, kommuner eller organ i den mån som fullgörandet kan skada immateriella rättigheter.

När ett enskilt organ fullgör en skyldighet att samarbeta, får fullgörandet begränsas utöver det som anges i första stycket gentemot samarbetande myndigheter, kommuner eller andra organ endast i den mån som fullgörandet

1. kan skada internationella förbindelser, allmän säkerhet eller totalförsvaret, eller

2. kan medföra skada för en myndighets verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn eller en myndighets möjligheter att förebygga eller beivra brott.

15 § Bestämmelser om

1. behandling av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (1998:204),

2. behandling av personuppgifter i fastighetsregistret finns i lagen (2000:224) om fastighetsregister,

3. krav på tillstånd för upprättande av databaser med landskapsinformation samt för spridning av kartor och andra sammanställningar av

landskapsinformation finns i lagen (1993:1742) om skydd för landskapsinformation,

4. säkerhetsskydd finns i säkerhetsskyddslagen (1996:627), och

5. upphovsrätt finns i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

I fråga om behandling av personuppgifter enligt denna lag gäller inte 2 § personuppgiftslagen (1998:204).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs¹ att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas två nya paragrafer, 10 kap. 5 a och 5 b §§, samt närmast före 10 kap. 5 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

Geografisk miljöinformation

5 a §

Annan sekretess än den som följer av 15 kap. samt 18 kap. 1–3, 8, 11 och 13 §§ hindrar inte att en uppgift som utgör metadata om geografisk miljöinformation eller informationshanteringstjänster enligt 6 § lagen (2010:000) om geografisk miljöinformation görs tillgänglig genom en sådan informationshanteringstjänst som avses i 11 § samma lag och som tillhandahålls av en myndighet.

Sekretess hindrar vidare inte att en uppgift som utgör geografisk miljöinformation eller metadata som avses i första stycket görs tillgänglig genom en sådan informationshanteringstjänst som avses i 11 eller 12 § lagen om geografisk miljöinformation och som tillhandahålls av en myndighet, om det är uppenbart att uppgiften har sådan betydelse från miljösynpunkt att intresset av allmän kännedom om uppgiften har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

Sekretessen enligt 19–40 kap. gäller inte för uppgift om utsläpp i miljön.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) (EUT L 108, 25.4.2007, s. 1, Celex 32007L0002).

5 b §

Sekretess enligt 19–40 kap. hindrar inte att en myndighet fullgör sådant samarbete om geografisk miljöinformation, informationshanteringsjänster och metadata som sker med stöd av föreskrifter i en förordning som har meddelats i anslutning till lagen (2010:000) om geografisk miljöinformation.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

3 Lag om ändring i lagen (2000:224) om fastighetsregister

Härigenom föreskrivs¹ att 2 och 7 §§ lagen (2000:224) om fastighetsregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I fråga om personuppgifter *skall* registret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet för vilken staten eller en kommun ansvarar enligt lag eller annan författning och

a) som avser sådan egendom som registreras i fastighetsregistret,

b) som för att kunna utföras förutsätter tillgång till fastighetsanknuten information, eller

c) som avser fullgörande av underrättelseskyldighet,

2. omsättning av sådan egendom som registreras i fastighetsregistret,

3. kreditgivning, försäkringsgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där fastighetsanknuten information utgör underlag för prövningar eller beslut,

4. fastighetsförvaltning, byggande eller annan liknande åtgärd,

5. aktualisering, komplettering eller kontroll av fastighetsanknuten information som finns i kund- eller medlemsregister eller liknande register, *eller*

6. uttag av urval av personuppgifter för direkt marknadsföring, dock med den begränsning som följer av 11 § personuppgiftslagen (1998:204).

I fråga om personuppgifter *ska* registret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet för vilken staten eller en kommun ansvarar enligt lag eller annan författning och

a) som avser sådan egendom som registreras i fastighetsregistret,

b) som för att kunna utföras förutsätter tillgång till fastighetsanknuten information, eller

c) som avser fullgörande av underrättelseskyldighet,

2. omsättning av sådan egendom som registreras i fastighetsregistret,

3. kreditgivning, försäkringsgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där fastighetsanknuten information utgör underlag för prövningar eller beslut,

4. fastighetsförvaltning, byggande eller annan liknande åtgärd,

5. aktualisering, komplettering eller kontroll av fastighetsanknuten information som finns i kund- eller medlemsregister eller liknande register, *eller*

6. uttag av urval av personuppgifter för direkt marknadsföring, dock med den begränsning som följer av 11 § personuppgiftslagen (1998:204), *eller*

7. fullgörande av informationsansvar eller samarbete enligt lagen (2010:000) om geografisk miljöinformation, om en personuppgift utgörs av en fastighets registerbe-teckning eller adress.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) (EUT L 108, 25.4.2007, s. 1, Celex 32007L0002).

7 §²

Direktåtkomst till personuppgifter får medges endast för sådana ändamål som anges i 2 § 1–4. Direktåtkomst till personuppgifter får medges endast för sådana ändamål som anges i 2 § 1–4 och 7.

Direktåtkomst får inte medges så att det är möjligt att använda namn, personnummer eller del av personnummer som sökbegrepp.

Direktåtkomst får medges för sökningar endast på en fastighet, tomt-rätt, samfällighet eller byggnad i taget. Om det finns särskilda skäl, får dock den statliga lantmäterimyndigheten i enskilda fall medge att sökningar sker på fler än en fastighet, tomt rätt, samfällighet eller byggnad i taget.

Begränsningarna i andra och tredje styckena gäller inte för

1. verksamhet där det ingår att föra in uppgifter i registret,
2. verksamhet som avser förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988) eller motsvarande lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

² Senaste lydelse 2008:548.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (1976:839) om Statens va-nämnd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §¹

Nämndens beslut överklagas hos Svea hovrätt. Målet prövas av hovrätten i dess sammansättning som *miljööverdomstol*.

Nämndens beslut överklagas hos Svea hovrätt. Målet prövas av hovrätten i dess sammansättning som *mark- och miljööverdomstol*.

Denna lag träder i kraft den 2 maj 2011.

¹ Senaste lydelse 1998:831.